

Rapport Rekenkamercommissieonderzoek

“Klare wijn schenken”

Bestuurlijke reactie

Inleiding

In mei 2017 is een onderzoeksrapport opgeleverd met de naam ‘Klare wijn schenken’ (hierna rapport), n.a.v. het in 2016 uitgevoerde rekenkameronderzoek naar de doeltreffendheid van het op jongeren gerichte alcohol- en drugsbeleid.

Op 15 juni 2017 is het rapport in de gemeenteraad van Tytsjerksteradiel besproken. Er is door het college van B&W toegezegd dat zij met een bestuurlijke reactie komt. Het rapport inclusief de bestuurlijke reactie wordt op 21 september 2017 in de raad behandeld.

Reactie

We kunnen ons vinden in alle conclusies in het rapport. Wel hebben we een opmerking bij de vierde conclusie.

1. Het beleid is actueel maar niet concreet.
2. Doeltreffendheid moeilijk vast te stellen.
3. Beleidsvoering onder druk.
4. De ervaringen van de jongeren zijn belangrijke signalen voor raad en college.
5. De raad stelt kaders, het college dient meer te verantwoorden over resultaten en effecten.

Wat betreft de vierde conclusie ‘De ervaringen van de jongeren zijn belangrijke signalen voor raad en college’ merken we op dat wetenschappelijk onderzoek¹ heeft uitgewezen dat jongeren vaak wel weten dat alcohol schadelijk voor hen is, maar dat ze onder groepsdruk en vanuit hun puberbrein hun drinkgedrag niet aanpassen. Uiteraard is contact met jongeren erg belangrijk in de voorbereiding en uitvoering van activiteiten. Maar vanuit de overtuiging dat het beter werkt, willen we ons vooral gaan richten op maatregelen in de omgeving van jongeren die middelengebruik ontmoedigt.

We kunnen ons vinden in de zes aanbevelingen, wel hebben we opmerkingen bij de laatste drie aanbevelingen.

1. Laat het college het beleid concretiseren.
2. Vraag het college het inzicht in de doeltreffendheid te vergroten.
3. Geef het college de opdracht om in de uitvoering van het beleid, de regiefunctie en de integraliteit te versterken.
4. Vraag het college in te zetten op het vergroten van de bewustwording van ouders.
5. Geef het college de opdracht verantwoording af te leggen over de resultaten en effecten van het beleid.
6. Vraag het college met de GGD in overleg te gaan over het Gezondheidsonderzoek jeugd.

Wat betreft de vierde aanbeveling ‘Vraag het college in te zetten op het vergroten van de bewustwording van ouders’; hier staan we achter. Onze aanvullende opmerking daarbij is dat we ons niet willen beperken tot de ouders, maar dat we onze maatregelen willen richten op de totale omgeving van jongeren, dus ook de scholen, sportclubs, etc. Zie ook voetnoot 1.

-
1. WHO: Babor e.a. (2010), *Alcohol no ordinary commodity*. Oxford: University press.

Terugdringen beschikbaarheid via de “omgevingsbenadering”

Drinkgedrag wordt voor een groot deel bepaald door omgevingsfactoren: normen in de sociale omgeving (de ouders), de prijs en promotie van alcohol, het productaanbod, het aantal verkooppunten, verkoopregels (bijv. leeftijdsgrenzen en de naleving en handhaving ervan). De World Health Organization laat in een overzichtstudie naar alcoholbeleid zien dat maatregelen die de beschikbaarheid van alcohol beperken het meest effectief zijn in het terugdringen van alcoholgebruik (Babor e.a., 2010):

Wat betreft de vijfde aanbeveling 'Geef het college de opdracht verantwoording af te leggen over de resultaten en effecten van het beleid' hebben we de volgende twee opmerkingen:

- Vanuit het Ministerie van VWS worden landelijk de doelstellingen geformuleerd met termen als substantiële verhoging/verlaging². We kiezen om die reden ervoor om in deze terminologie overkoepelende doelen te behouden. Wel willen we in overleg met de GGD lokale trends in kaart gaan brengen. Bijvoorbeeld dat we in onze gemeente kunnen aantonen dat na verloop van tijd er minder jongeren zijn die alcohol drinken en dat de groep jongeren die veel drinkt kleiner is geworden. En we willen dit aanvullen met lokale SMART-doelstellingen (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdsgebonden) over de uitvoering. Bijvoorbeeld 'het aantal scholen dat we bereikt willen hebben'.
- Gedragsveranderingen vragen een lange adem. Effecten van beleid kunnen niet jaarlijks worden gemeten, want trends kunnen pas ontdekt worden na een langere termijn (wetenschappers spreken van eventuele gedragsverandering na minimaal 10 jaar). Daarom kiezen we ervoor om een beleidstermijn van vier jaar aan te houden: 2018-2021. Bijkomend voordeel is dat dit aansluit bij periodieke metingen van de GGD, zodat er cijfers in de tijd vergelijkbaar zijn. Halverwege de periode, na 2 jaren, zal wel tussentijds gerapporteerd worden over de uitvoering tot dusver.

Wat betreft de zesde aanbeveling: 'Vraag het college met de GGD in overleg te gaan over het Gezondheidsonderzoek jeugd' het volgende.

- We gaan uiteraard in gesprek met de GGD over het onderzoek Go Jeugd. De insteek van het gesprek zal niet zijn om Go Jeugd aan te passen, want GGD Fryslan sluit immers aan bij het bestaande landelijk GGD-onderzoek, maar om af te spreken hoe we de resultaten uit Go Jeugd het beste kunnen gebruiken voor ons beleid. En de tweede vraag zal zijn of er extra lokaal onderzoek nodig en gewenst is, om meer zicht te krijgen op resultaten en effecten van ons beleid.

Met betrekking tot de overige verbeterpunten, daar wordt middels bijgevoegd actieplan uitwerking aangegeven.

September 2017

---

² Kamerbrief landelijke nota gezondheidsbeleid 2016-2019 Eind 2015 is de kamerbrief bij de landelijke nota gezondheidsbeleid uitgekomen. In de kamerbrief staat dat jongeren minder zijn gaan drinken maar dat het aantal jongeren dat extreem veel drinkt onverminderd hoog is. Het kabinet houdt daarom overmatig alcoholgebruik vast als speerpunt en spreekt de ambitie uit om een substantiële verbetering te realiseren ten opzichte van de trends zoals gerapporteerd in de VTV-2014